

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.6.4.2016.MK

**Pani
Beata Szmygiel
Kierownik
Miejsko – Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lipsku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525, z późn. zm.) w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 oraz art. 46 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1518, z późn. zm.) w dniu 29.11.2016 r. zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w składzie:

1. Marek Kiryluk – starszy inspektor wojewódzki – przewodniczący zespołu kontrolnego,
2. Elżbieta Perkowska- Popko – starszy inspektor wojewódzki,

na podstawie upoważnienia nr 1/2016 znak: PS-I.431.6.4.2016.MK z dnia 25.11.2016 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, przeprowadził kontrolę, w trybie zwykłym, w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipsku, ul. Kościelna 3, 16-315 Lipsk, zwanym dalej MGOPS, Ośrodkiem.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli MGOPS pod poz. nr 11.

Przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą:

Ustalenie i ocena prawidłowości przyznawania oraz wypłacania świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zwanej dalej ustawą, realizuje MGOPS, na podstawie §3 pkt 6 oraz §6 pkt 5 Statutu z dnia 28 grudnia 2012 r. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipsku (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2013r., poz. 802 z późn. zm.).

Burmistrz Lipska upoważnił pracownika MGOPS, zatrudnionego na stanowisku starszego inspektora, do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych oraz do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych (Zarządzenie nr 238/09 Burmistrza Lipska z dnia 30.09.2009 r.). Pracownik realizuje zadania na podstawie zakresu czynności z dnia 01.02.2016 r.

Zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy w Ośrodku powinna zostać utworzona komórka organizacyjna do spraw świadczeń rodzinnych. Z okazanego Regulaminu Organizacyjnego MGOPS w Lipsku (Zarządzenie nr 04/2015 Kierownika MGOPS w Lipsku z dnia 2.11.2015 r.) wynika, że w Ośrodku

wyodrębniono stanowisko ds. świadczeń rodzinnych (§11 pkt 5 i §17 ww. zarządzenia). Jak oświadczyła Kierownik MGOPS powyższe stanowisko pracy spełnia rolę komórki organizacyjnej (oświadczenie z dnia 30.11.2016 r.).

W trakcie kontroli, wyjaśnień udzielał kierownik MGOPS oraz pracownik Ośrodka.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W kontrolowanym okresie MGOPS wydał 459 decyzji ustalających prawo:

- 381 do zasiłku rodzinnego z dodatkami,
- 13 do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 2 do świadczenia pielęgnacyjnego,
- 20 do specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- 28 do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- 15 do świadczenia rodzicielskiego
oraz wydał
- 4 decyzji odmownych,
- 10 decyzji w sprawie ustalenia i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń..

Czynności kontrolne przeprowadzono poprzez losowo wybrane akta 15 spraw zawierających decyzje w sprawie świadczeń rodzinnych, co stanowi 3,27% skontrolowanych decyzji. Kontrolę przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

Stwierdzono, że MGOPS przyjmował wnioski zgodne ze wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 roku w sprawie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2015 r., poz. 2284), zwanym dalej rozporządzeniem.

Wnioski oraz zawarte w nich oświadczenia i pouczenia były podpisane przez osobę ubiegającą się o świadczenie rodzinne. Ponadto zawierały dane wymagane w art. 23 ust. 3 ustawy. Do wniosków dołączane były dokumenty stanowiące podstawę ustalenia prawa do świadczeń, wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy oraz w ww. rozporządzeniu.

1) Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego

Na podstawie skontrolowanych 2 spraw zakończonych decyzjami: ŚR.522.100.2016 i SR.522.207.2016 (złotówka za złotówkę) ustalono, że do wniosków dołączone były m.in. dokumenty: wydruk z programu Amazis- świadczenia rodzinne dotyczący dochodów członków rodziny, składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, zaświadczenia lub oświadczenia, określone w załącznikach nr 5-9 do rozporządzenia, potwierdzające wysokość dochodów uzyskanych przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy bądź wysokość dochodu utraconego lub uzyskanego, na podstawie których był wyliczany przeciętny miesięczny dochód rodziny oraz inne dokumenty oraz § 2 i § 13 ust. 1 rozporządzenia.

Po rozpatrzeniu wniosków, na podstawie ww. dokumentów oraz po spełnieniu warunków określonych w art. 4-6 ustawy Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do zasiłków rodzinnych na konkretny okres zasiłkowy. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji. W przypadku ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego przyznawano dodatki, zgodnie z wnioskami.

Zasiłki rodzinne przyznawano osobom wymienionym w art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy w przypadku, gdy dochód rodziny, który w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 674 zł, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny

zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238).

Dodatki były przyznawane jednorazowo (z tytułu urodzenia dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego), na rok szkolny (dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania) lub na okres zasiłkowy (wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej).

W ww. decyzjach wysokość dodatków do zasiłków rodzinnych określono właściwie, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna.

W 1 przypadku MGOPS ustalał również wysokość zasiłku rodzinnego w przypadku przekroczenia progu dochodowego, zgodnie z art. 5 ust. 3-3d ustawy (obowiązującej od 01.01.2016 r.). Kwota przysługujących zasiłków rodzinnych oraz dodatków w danym miesiącu była wyliczona proporcjonalnie do różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą o którą został przekroczony dochód rodziny.

W decyzji SR.522.100.2016 niewłaściwie wyliczono dochód wynikający art.3 ust.1 lit.c ustawy (dochód ze stypendium socjalnego podzielono przez liczbę miesięcy, w których było ono otrzymywane zamiast przez liczbę miesięcy w roku). Nie miało to wpływu na ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

2) Zasiłek pielęgnacyjny

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw zakończonych decyzjami: SR.523.6.2016 i SR.523.8.2016 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do zasiłków pielęgnacyjnych. Do wniosków dołączone były wymagane dokumenty m.in. orzeczenia o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dokument stwierdzający tożsamość osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji.

W skontrolowanych sprawach (2 decyzje) stwierdzono, że zasiłki pielęgnacyjne przyznawane były:

- osobom uprawnionym, tj.:
 - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymowały się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała wieku do ukończenia 21 roku życia,
 - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymowały się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- od miesiąca złożenia wniosku w organie właściwym do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływał termin ważności orzeczenia, a w przypadkach ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności na trwale – bezterminowo,
- w prawidłowej wysokości, tj. 153 zł miesięcznie, stosownie do §3 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238).

3) Świadczenie pielęgnacyjne

Skontrolowano 1 akta sprawy zakończone decyzją SR.524.1.2016. Stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, na podstawie wniosku oraz wymaganych

dokumentów m. in. orzeczenia o niepełnosprawności oraz dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji.

Świadczenie pielęgnacyjne przyznawane było:

- osobie uprawnionej, tj. matce, która zrezygnowała z pracy lub nie podejmowała zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, które potrzebuje stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- od miesiąca złożenia wniosku w organie właściwym do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia,
- w prawidłowej wysokości, tj. 1300 zł miesięcznie stosownie do art. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2014r., poz. 559),

Osoba ubiegająca się o świadczenie pielęgnacyjne nie prowadziła ani nie wykonywała pracy w gospodarstwie rolnym.

4) Specjalny zasiłek opiekuńczy

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw zakończonych decyzjami: ŚR.529.14.2016 i ŚR.529.19.2016 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do specjalnych zasiłków opiekuńczych, na podstawie wniosków oraz wymaganych dokumentów m.in. orzeczenia o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności oraz dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o specjalny zasiłek opiekuńczy. Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji.

Do wniosku dołączone były następujące dokumenty:

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane osobie, nad którą ma być sprawowana opieka),
- kopia dowodów osobistych, z których wynika stopień pokrewieństwa warunkujący obowiązek alimentacyjny pomiędzy osobą sprawującą opiekę oraz wymagającą opieki,
- wydruki z programu Amazis- świadczenia rodzinne dotyczący dochodów rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki,
- dokumenty stwierdzające wysokość członków rodziny (zaświadczenia i oświadczenia).

Ponadto akta sprawy zawierały:

- dokument potwierdzający rezygnację z zatrudnienia (zaświadczenie z PUP),
- kwestionariusz wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego z wnioskodawcą zawierający m.in. opis sprawowania stałej opieki nad osobą wymagającą opieki,
- wyliczenie dochodu, w celu ustalenia uprawnień osoby do otrzymania świadczenia.

Pod względem gospodarności dokonano ponownej weryfikacji ustalenia dochodu rodziny.

5) Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw zakończonych wydaniem decyzji o numerach ŚR.525.22.2016 i ŚR.525.13.2016 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, na podstawie wniosków oraz dokumentów m.in.:

- oświadczeń wymienionych w załączniku nr 4 i 5 do rozporządzenia,
- dokumentów pozyskiwanych samodzielnie z programu Amazis świadczenia rodzinne: dotyczących dochodu rodziny, stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się świadczenia rodzinne i dziecka,
- zaświadczenia lekarskiego, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu,

Postępowanie administracyjne zakończono wydaniem decyzji. Na podstawie wydanych 2 decyzji stwierdzono, że jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka przyznawano osobom uprawnionym, tj. matce dziecka, w wysokości 1000 zł jednorazowo. Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał 1922 zł. Z wnioskiem o ww. świadczenie występowano w nieprzekraczalnym terminie, wynikającym z art. 15 b ust. 3 ustawy.

O jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka nie występowały w kontrolowanym okresie osoby samotnie wychowujące dzieci (wymienione w piśmie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 lutego 2014 r., znak: DSR-IV-074-89-1-TW/14).

6) Świadczenia rodzicielskie

Na podstawie skontrolowanych 2 akt spraw zakończonych wydaniem decyzji o numerach: ŚR.591.10.2016 i ŚR.591.12.2016 stwierdzono, że Ośrodek prawidłowo ustalał prawo do świadczenia rodzicielskiego osobie uprawnionej (matce) do ukończenia przez dziecko 52 tygodni. Początkowy i końcowy termin przysługiwania świadczenia w wysokości 1000 zł miesięcznie ustalano zgodnie z art. 57§2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm., aktualna publikacja Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.). Kwotę przysługującą za niepełny miesiąc ustalano zgodnie z art. 17 c ust. 7 ustawy.

Decyzje odmowne

Skontrolowano 2 decyzje odmawiające prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami: SR.522.94.2016 i SR.522.261.2016 ze względu na przekroczenie dochodu rodziny, w przeliczeniu na osobę, określonego w §1 ust. 1 rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna. W decyzji SR.522.94.2016 niewłaściwie wyliczono dochód wynikający art.3 ust.1 lit.c ustawy (dochód ze stypendium podzielono przez liczbę miesięcy w których było otrzymywane zamiast przez liczbę miesięcy w roku). Jednak nie miało to wpływu na przekroczenie wysokości dochodu wynikającego z ww. rozporządzenia.

Świadczenia nienależnie pobrane

Ośrodek prowadził 10 postępowań w sprawie zwrotu świadczeń nienależnie pobranych. Skontrolowano 2 decyzje w przedmiocie ustalenia i zwrotu świadczeń nienależnie pobranych: SR.522.193.2015 i SR.522.211.2015. Zgodnie ze zmianą przepisu obowiązującego od dnia 18 września 2015 r. została wydana jedna decyzja w przedmiocie ustalenia i zwrotu świadczeń nienależnie pobranych. W ww. decyzji Ośrodek prawidłowo ustalał wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie. Jednak w ww. decyzjach, w podstawie prawnej, nie powołano się na akt prawny regulujący wysokość odsetek.

Osoby zobowiązane do zwrotu nie występowały z wnioskami o odroczenie terminu płatności, rozłożenia na raty lub umorzenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń.

Pod względem rzetelności, na podstawie skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że Ośrodek prowadził postępowania administracyjne w terminach wymaganych ustawą oraz kpa. Wszystkie skontrolowane decyzje spełniały wymogi określone w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267, z późn. zm., aktualna publikacja Dz. U. z 2016 r., poz.23 ze zm.).

Pod względem gospodarności, na podstawie skontrolowanych akt spraw, stwierdzono że Ośrodek właściwie ustalał wysokość świadczeń oraz wysokość dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę, z wyjątkiem przypadku opisanego wyżej.

Ośrodek w kontrolowanym okresie nie prowadził postępowania w sprawie marnotrawienia wypłacanych świadczeń rodzinnych lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem.

Wykaz skontrolowanych spraw znajduje się w aktach kontroli.

Mając na uwadze ww. nieprawidłowość i uchybienie, wykonywanie zadań w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z uchybieniami w stosunku do skontrolowanych decyzji.

Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości i uchybienia przy realizacji kontrolowanych zadań przez Ośrodek było niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowość i uchybienie jest pracownik w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak: PS-I.431.6.4.2016.MK z dnia 16.01.2017 r. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i ustalenia wnoszę o:

- 1) ustalanie dochodu rodziny, zgodnie z art. 3 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 2) konkretne wskazywanie w podstawie prawnej decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń aktu prawnego, regulującego wysokość odsetek za opóźnienie (obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie odsetek za opóźnienie M.P. z 2016 r., po.47).

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Pan Lech Łępicki Burmistrz Lipska